

**ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

КАФЕДРА ПРИКЛАДНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

**РИТОРИКО-КОМУНІКАТИВНА КУЛЬТУРА ПЕРЕКЛАДАЧА
СИЛАБУС**

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Освітньо-професійна програма	Мова і література (англійська/німецька/французька). Переклад Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика
Форма навчання	Денна, заочна
Курс	I (денна), I (заочна)
Семестр	II (денна), II (заочна)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання кафедри
прикладної лінгвістики

№ 1 від 31.08.2021

Зав.кафедри Біскуп І.П.

Луцьк 2020

I. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 (денна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова і література (англійська/німецька/французька). Переклад. Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика Магістр	Цикл професійної підготовки
Кількість годин/кредитів 90 год. / 3 кредити		Рік навчання 1
		Семестр 2-ий
		Лекції 14 год.
		Практичні (семінарські) 18 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Консультації 6 год.
	Самостійна робота 52 год.	
Мова навчання		Форма контролю: <u>екзамен</u> <i>Англійська</i>

Таблиця 1а (заочна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Зочна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова і література (англійська/німецька французька). Переклад. Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика Магістр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 90 год. / 3 кредити		Рік навчання 1
		Семестр 2-ий
		Лекції 4 год.
		Практичні (семінарські) 4 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Самостійна робота 70 год.
		Консультації 12 год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		<i>Англійська</i>

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Рогач Оксана Олексіївна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент кафедри прикладної лінгвістики
Посада	Доцент
Контактна інформація	м.т. (096)5612665
	oksana.rogach@eenu.edu.ua,
Дні занять	Очні консультації: в день проведення лекцій / семінарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на електронну скриньку, зазначену в силабусі.

III. Опис дисципліни

1. **Анотація курсу.** Навчальна дисципліна «Риторико-комунікативна культура перекладача» призначена для студентів першого року денної та заочної форм навчання факультету іноземної філології. Вивчення цієї дисципліни слугуватиме формуванню основ культури публічного мовлення перекладача, володінню практичними навичками крос-культурної двомовної комунікації з метою досягнення максимального комунікативного ефекту та поставлених цілей. **Об'єктом** цього курсу є риторико-мовленнєва культура перекладача в умовах міжкультурного публічного спілкування. **Предметом** вивчення курсу є закономірності породження і сприйняття мовленнєвих зразків та моделей формування та вибір комунікативних стратегій у різнотипних риторичних ситуаціях зокрема та міжкультурної комунікації загалом з урахуванням законів риторики, мовленнєвої етики, правил вербальної та фізичної поведінки з представниками різних культур на рівні міжособистісного та публічного спілкування.

2. **Пререквізити** Підґрунтям для викладання курсу «Риторико-комунікативна культура перекладача» є володіння англійською на рівні B2/C1; успішне засвоєння освітніх компонент «Логіка і комунікація», «Основна іноземна мова», «Україна в європейському історичному та культурному контекстах», «Теорія і методика перекладу», «Комунікативна лінгвістика», «Послідовний та синхронний переклад» «Міжкультурна комунікація» тощо. До постреквізитів (дисциплін, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються в процесі вивчення цієї дисципліни) бізнес-комунікація, наукова комунікація іноземною мовою, філософія мови тощо.

3. **Мета і завдання навчальної дисципліни.** Метою викладання навчальної дисципліни «Риторико-комунікативна культура перекладача» є вивчення становлення риторики, її законів та принципів, основних типів комунікативних ситуацій, досвіду відомих перекладачів та риторів, мовленнєвого етикету та культури мовленнєвої поведінки перекладача, шляхів регулювання емоційним станом перекладача, законів персуазивного мовлення, засобів моделювання аудиторії, правил створення та представлення презентацій; засвоєння базових принципів комунікативної лінгвістики та міжкультурної комунікації, міжнародних нормативних документів; оволодіння комунікативними стратегіями, які використовують при англійській комунікації з представниками різних культур у контекстах особистого спілкування, публічних презентацій, доповідей чи обговорень.

4. Основні завдання:

1. ознайомити студентів з історією виникнення та теоретичними засадами риторики, а також науки про культуру мовлення перекладачів;

2. навчити студентів використовувати термінологічний апарат і моделі двомовної комунікації;
3. розглянути головні проблеми сучасної риторики та комунікації;
4. ознайомити студентів з основними комунікативними практиками при перекладі;
5. покращити контент філологічної підготовки перекладачів за рахунок вивчення базових класичних наук давнього тривіуму;
6. поглибити теоретичну базу та розвинути практичні навички перекладу основних видів красномовства;
7. розширити знання студентів про основні тенденції в галузі риторики, культурології, перекладацької етики; впроваджувати на практиці мистецтво красномовства.

5. Результати навчання (компетентності). У результаті вивчення курсу студенти будуть компетентними виконувати наступне:

- оперувати основними прийомами публічного перекладацького мовлення;
- аналізувати та продукувати двома мовами тексти різного типу відповідно до мети, призначення й умов спілкування;
- впроваджувати на практиці правила мовленнєвого етикету та політичної коректності при перекладі;
- дотримуватися кодексу перекладача та міжнародних нормативних документів;
- враховувати культурно-соціальний контекст, у якому відбувається мовлення.

6. Структура навчальної дисципліни.

Таблиця 2 (Денна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Інд.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Rhetoric and rhetorical situations							
Тема 1. History of rhetoric and its laws.	15	2	2		10	1	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 2. Rhetorical situations and their types.	10	2	2		5	1	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 3. Public speaking. Informative and persuasive speaking.	10	2	2		5	1	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 4. A speaker and the audience. Audience and its modeling.	9	2	2		5		ДС + ДБ + РК / 5

Тема 5. How to present.	17	2	4		10	1	ДС + ДБ + РК / 10
Разом за модулем 1	61	10	12		35	4	30
Змістовий модуль 2. Speech culture and etiquette							
Тема 6. Speech culture and communicative strategies of interpreters.	12	2	2		7	1	ДС + ДБ + РК / 5
Тема 7. Professional code of interpreters. International organizations of interpreters and translators.	17	2	4		10	1	ДС + ДБ + РК / 5
Разом за модулем 2	29	4	6		17	2	10
Види підсумкових робіт							Бал
Модульна контрольна робота 1							Т / 30
Модульна контрольна робота 2							Т / 30
Усього	90	14	18		52	6	100

Таблица 2а (Заочна форма)

[illegible]

Модульна контрольна робота 1							Т / 30
Модульна контрольна робота 2							Т / 30
Усього	90	4	4		70	12	100

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Таблиця 3

Тема	Кількість Годин		Питання для самостійного опрацювання
	денна форма	заочна форма	
Тема 1. Famous Rhetoricians of Ancient Greece and Rus'	6	10	The origin of public speaking. Prominent public speakers of Ancient Greece and Kyivan Rus'. Famous Ukrainian and foreign rhetoricians.
Тема 2. Rhetoric and politics	6	10	The art of persuasion. The role of public speaking in politics. Famous politicians and their speaking techniques.
Тема 3. A personality of an interpreter and his/her behaviour	6	10	Emotional state of an interpreter, stress (destructive and constructive). ways of controlling emotions.
Тема 4. Political correctness and its role in public speaking	6	10	The notion of political correctness. Its origin and development. Verbal means of the realization of political correctness.
Тема 5. Mistakes in interpretation/translation and ways of their correction	6	10	Types of mistakes. Reasons for their appearance and correction strategies. Mistakes' avoidance tips.
Тема 6. Speech writing and its presentation/interpretation	10	10	Samples of different types of speeches. Tips how to present and interpret speeches. What makes a good presentation.
Тема 7. Professional code of an interpreter	6	10	Professional etiquette of interpreters. International codes and rules of behavior. International associations of interpreters and their regulations.
Разом:	52	70	

IV. Політика оцінювання

При вивченні навчальної дисципліни «Риторико-комунікативна культура перекладача» студент виконує завдання, передбачені силабусом, що включають відвідування лекцій, опрацювання інформаційних джерел та літератури, підготовку до семінарських занять, підготовку відповідей згідно з планом семінарських занять, доповнення та коментарі відповідей інших студентів, підготовку презентацій та виступів.

Поточним контролем передбачені відповіді на семінарських заняттях, що має на меті перевірку рівня знань, присутність на лекціях, наявність конспекту та виконання науково-дослідних пошукових (самостійних)

завдань. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за два змістових модулі (ЗМ), становить 40.

Під час навчання студент повинен дотримуватися навчальної етики, толерантно ставитися до всіх учасників освітнього процесу.

У разі відсутності з поважної причини на лекційному занятті студент представляє конспект теми лекції. За відсутності на практичному (семінарському) занятті знання студента оцінюють за результатами усного опитування по темі, що, зокрема, визначає рівень володіння тематичними термінами та ключовими поняттями.

Якщо студент бажає покращити підсумковий бал за аудиторну роботу, пропонується підготовка та захист презентації на одну із запропонованих тем (на вибір), або написання тез.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль здійснюється викладачем і може проводитись лише один раз згідно із розкладом. Відсутність студента на модульному тесті оцінюється у "0" балів. Повторне складання підсумкового модульного контролю для студента можливе за умови його відсутності з поважної причини відповідно до графіка, затвердженого кафедрою прикладної лінгвістики. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за модульну контрольну роботу в межах змістового модуля, становить 30. Максимальна кількість балів за модульний контроль після написання двох модульних контрольних робіт дорівнює 60.

Рівень знань студента за поточний і модульний контроль оцінюється в балах, фіксується у журналі після вивчення кожного змістового модуля. Підсумкова оцінка за національною шкалою заноситься в екзаменаційну відомість.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг, студент може дібрати бали, виконавши індивідуальне завдання (реферат, презентацію, тези, наукову статтю).

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 – 74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основний перелік:

1. Гурвич С. С., Погорілко В. Ф., Герман М. А. Основи риторики: Навч. посібник для студ. вузів. К. : Вища школа, 1978. 173 с.

2. Сагач Г.М. Золотослів : Навчальний посібник для середніх і вищих навчальних закладів. К. : Райдуга, 1993. 378 с.
3. Саприкін С. С., Чужакін А. П. Світ усного перекладу : навчальний посібник . Вінниця : Нова Книга, 2011. 224 с.
4. Bowden M. How to Present. Australia, John Wiley & Sons Ltd., 2013. 294 p.
5. Gambel T., Gamble M. Communication Works. The McGraw-Hill Companies, Inc. 1996. 538 p.
6. Keith W., Lundberg C. The Essential Guide to Rhetoric. Boston, New York: Bedford/St.Martin's. 2008. 83 p.
7. https://orcit.eu/resources-shelf-en/story_html5.html

Додатковий перелік:

8. Аверинцев С. С. Риторика и истоки европейской литературной традиции. М. : Языки русской культуры, 1996. 448 с.
9. Апресян Г. З. Ораторское искусство. М. : Изд-во МГУ, 1978. 278 с.
10. Аристотель. Поэтика. Риторика: пер. с греч. СПб.: Азбука, 2000. 348 с. либо *Аристотель*. Риторика. Поэтика. М. : Лабиринт, 2007. 256 с.
11. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : Підручник. К. : Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
12. Безменова Н.А. Очерки по теории и истории риторики. М. : Наука, 1991. 215 с.
13. Гаспарова. Марк Туллий Цицерон. М. : Наука, 1972. 472 с.
14. Гаспаров М. Л. Цицерон и античная риторика. Три трактата об ораторском искусстве. М. : Наука, 1972. С. 4–73.
15. Гурвич С. С, Погорілко В. Ф., Герман М. А. Основы риторики: Навч. посібник для студ. вузів. К. : Вища школа, 1978. 173 с.
16. Двенадцать книг риторических наставлений: в 2-х частях. СПб, 1834.
17. Ключев Е. В. Риторика. Инвенция. Диспозиция. Элокуция: Учеб. пособие для вузов. М. : ПРИОР, 1999. 271 с.
18. Козаржевский А. Ч. Античное ораторское искусство. М. : Изд-во МГУ, 1980. 71 с.
19. Корнилова Е. Н. Риторика - искусство убеждать. Своеобразие публицистики античной эпохи. М. : Изд-во УРАО, 1998. 208 с.
20. Кузнецова Т. И. Ораторское искусство в Древнем Риме. М. : Наука, 1976. 288 с.
21. Ломоносов М. В. Краткое руководство к красноречию. М. ; Л., 1952. С. 89–378.

- 22.Лосев А. Ф. История античной эстетики. Софисты. Сократ. Платон / А. Ф. Лосев. – М. : АСТ; Фолио, 2000. – 846 с.
- 23.Максімов С. Є. Усний двосторонній переклад (англійська та українська мови). Теорія та практика усного двостороннього перекладу для студентів факультету перекладачів та факультету заочного та вечірнього навчання (+2 компакт-диски) : навч. посіб. – 2-ге вид., виправлене та доповнене / С. Є. Максимов. – К. : Ленвіт, 2007. – 416 с.
- 24.Мерзляков А. Ф. Краткая риторика, или правила, относящиеся ко всем родам сочинений прозаических. В пользу благородных воспитанников университетского пансиона / А. Ф. Мерзляков. – М., 1809. – 131 с.
- 25.Потебня А. А. Эстетика и поэтика / А. А. Потебня. – М. : Искусство, 1976. – 614 с.
- 26.Радченко В. Н. Изучение ораторского искусства в США / В. Н. Радченко. – М. : Знание, 1991. – 64 с.
- 27.Рождественский Ю. В. Принципы современной риторики / Ю. В. Рождественский. – М. : Флинта; Наука, 2003. – 176 с.
- 28.Черторицкая Т. В. Ораторское искусство Древней Руси / Т. В. Черторицкая // Красноречие Древней Руси (XI - XVIII вв.). – М. : Знание, 1987. – С. 5–10.
- 29.Эффективная коммуникация: история, теория, практика: словарь-справочник / отв. редактор М. И. Панов; сост. М. И. Панов, Л. Е. Тумина. – М. : ООО Агентство "КРПА Олимп", 2005. – 960 с.
- 30.Komissarov V.N., Korolova A.L. A Manual of Translation from English into Russian. – М., 1990. – 125 p.
- 31.Korunetz I.V. A Course in Theory and Practice of Translation. – Kyiv: Вища школа, 1986. – 135 с.
- 32.Puffalt D. Speak Authentic English! A Handbook for Ukrainians : 2nd ed. / D. Puffalt, V. Starko. – Луцьк : Вол. обл. друкарня, 2012. – 166 с.
- 33.Wilss Wolfram. Knowledge and Skills in Translator Behavior / W. Wilss. – Amsterdam ; Philadelphia : John Benjamins Publishing Company, 1996. – 260 p.